

[Koføed.]

virkelig ligestilling med det øvrige land oven i købet overvejede helt at stryge transportomkostningerne. For det tredje er der kraftforsyningen. Også her medfører den tekniske udvikling, at det begrænsede areal og befolkningsunderlag ikke gør det muligt på øen længere at få andel i den udvikling, der ellers gør elkraften billigere nu, mens man andre steder gennem elsamarbejde og avanceret teknik kan få del i dette for en rentabel produktion nødvendige gode. I kraft af disse handicaps og muligvis andre, som jeg ikke skal komme ind på her, har vi heller ikke fået andel i statens investeringer i offentlige institutioner, der på flere måder kan puste liv i en egn.

Når disse ting er draget frem, er det kun for at fortælle, at det ikke er mærkeligt, hvis de unge efter gymnasiet eller anden uddannelse forlader øen. Jeg kan for øvrigt fortælle, at vi heller ingen værkstedsskoler har, så også på det punkt må vi sende de unge til den øvrige del af landet. Jeg fremdrager ikke disse ting, fordi det skal synes håbløst; det mener jeg ikke det er; men jeg vil blot fremhæve, at det måske er alvorligere, end man skulle tro. Personlig tror jeg ikke på, at den nu foreslåede ændring af egnsudviklingsloven sammen med investeringsfradraget alene kan løse disse problemer; men det vil dog være muligt at få draget kapital til øen til investeringer. Dog må jeg tilføje, at jeg er bange for, at regeringen ikke kan standse her og tro, at problemerne på Bornholm kan løses i en almindelig egnsudviklings-sammenhæng. Efter min opfattelse er Bornholms problemer så specielle og alvorlige, at de fordrer noget mere. De fordrer, at det danske samfund udforn, hvad jeg vil kalde en egentlig Bornholmspolitik, såfremt man da ønsker, at Bornholm skal være et sted, hvor danske medborgere har et rimeligt mål af chancer for at opnå en levefod og finde sig en levevej, der er på linje med det øvrige lands. Jeg tror, man kommer til i gerning — og det vil sige i penge — at vise, at man virkelig vil Bornholms ligestilling med det øvrige land.

Horn: Denne debat kunne måske godt afsluttes nu, men jeg har et par enkelte bemærkninger, jeg gerne vil føje til. De er

foranlediget af en vis usikkerhed på grund af den højtærede handelsministers udtalelser i fremsættelsestalen om, hvad der kan komme med ud over de fem amter. Jeg er helt enig med de herrer ministre i, at man skal være forsigtig med at udvide rammerne for stærkt, det kan blive for vanskeligt at administrere. Men jeg vil gerne pege på, at med den vældige kapitalnød, som vort land og alle Europas lande er i, må vi omgås de penge, vi investerer, med en vis forsigtighed — vi må ærlig talt søge at få den størst mulige nyttevirkning af dem. Her vil jeg gerne pege på, at når staten har ofret et halvt hundrede millioner kroner eller mere på broanlæg fra Fyn og til Langeland og denne ø stadig væk er det område, som måske har den højeste ledighedsprocent i hele landet, er det et spørgsmål, om man ikke netop her burde indse, at når man har investeret så mange penge for at gavne et område, må man også følge det op, for ellers bliver tabet ved denne store investering for stort. Hvis man ikke kunne forvente at få en sådan udvikling, havde man nok haft tid til stadig at sejle over, som man har gjort det tidligere. Derfor beder jeg om, at man også kigger på i udvalget, at hvor man investerer så store midler, må man også sørge for, at de kan følges op, så vi får den fulde nyttevirkning af pengene.

Arne Larsen: Jeg tror, at man må tage de bemærkninger, som her er blevet fremsat af hr. Robert Christensen, hr. Koføed og hr. Horn, ad notam; det vil være meget rigtigt, om man i udvalget får taget disse egne særlige problemer op.

Jeg takker handelsministeren for redegørelsen og for klarlægningen af et par problemer, jeg rejste. Men det, der kalder mig op, er problemet dér, hvor man konstaterer tab. Jeg er selvfølgelig helt på det rene med, at et skøn skal afgives, og at det kan vise sig at være forkert. Jeg er også helt på det rene med, at man skal gøre mest muligt for at få den størst mulige nyttevirkning af de penge, man sætter ind i egnsudviklingsvirksomheder. Men jeg mener stadig væk, at der må være en mulighed for yderligere en hjælpende hånd.

Jeg kan tage et konkret eksempel, som jeg var lige ved at berøre i mit første ind-